

ЕПІСТОЛЯРНИЙ ВОКАТИВ У РАНЬООНОВАНГЛІЙСЬКІЙ КОМУНІКАЦІЇ

Куц А. Г.

аспірантка кафедри германської філології

Науковий керівник: Буніятова І. Р.

доктор філологічних наук, професор

Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

м. Київ, Україна

Дослідження епістолярних вокативів дозволяє виявити ієрархічні аспекти комунікативних практик у листуванні англійського суспільства та відкрити нові перспективи для вивчення історичних джерел. Дискурсивні студії у більшості зосереджені на дослідженні епістолярних текстів сучасності, що обґрунтовує необхідність вивчення текстів XVI–XVII століть, які залишаються недостатньо дослідженими у сучасній лінгвістиці. Вокатив є важливим з огляду на його роль в організації комунікативної події, відображаючи стосунки між адресатом та адресантом, і виконує функцію привернення уваги та встановлення контакту у ситуаціях ввічливого спілкування.

Культура спілкування, яка відрізнялася залежно від соціальних традицій, відіграє важливу роль у використанні мовних одиниць ввічливості, що регулюють стосунки між комунікантами і вказують на соціальну дистанцію та характер взаємин. Однак, у сучасній лінгвістиці досі відсутня єдина типологія епістолярних звертань через різні критерії класифікації.

Матеріалом нашого дослідження слугують ранньоновоанглійські вокативні утворення, представлені у кореспонденції Елізабет Кавендіш, у подальшому графиня Шрусбері, відомої як Бесс із Гардвіка, з Гардвік Холлу, Дербішир. Вибірка містить 238 листів[2].

М. Горюнова та І. Стогній виділяють дві основні категорії звертань (вокативів): особові, що застосовувалися для індивідуального звертання до конкретних осіб, і безособові, що мали більш загальний або формальний характер [1, с. 176]. Завдяки проведеному аналізу мовного матеріалу вдалося з'ясувати, що у ранньоновоанглійській мові переважали безособові форми звертання, оскільки важливим було вираження поваги до соціального статусу чи титулу, а також підтримання ввічливості та нейтральності. Напр.: *Good Madam; my deare harte; My Lord*. Однак у листах ранньоновоанглійського періоду також засвідчено використання особових вокативів. Напр.: *Francys; Lord Norices*.

Бібер підкреслює, що вокативи виконують функції встановлення контакту, вираження емоцій та демонстрацію соціальної ієрархії, що відображають культурні та комунікативні контексти. Він виокремив вісім категорій звертань: звертання на позначення прихильності та пестливого ставлення, терміни на позначення родинних стосунків, фамільяризатори, пестливі звертання, іменні звертання, титули, гоноративи, та окрема категорія звертань, які не підпадають під критерії попередніх семи категорій [3, с. 1108].

Характерним для епістолярних звертань ранньонovoанглійського дискурсу є використання безособових вокативів, таких як гоноративи, фамільяризатори та терміни на позначення родинних стосунків, що підкреслює ставлення комунікантів один до одного без ідентифікації. Разом з тим, засвідчено використання особових та пестливих форм звертання, зокрема скорочених імен, що є типовим для комунікантів у знаходяться у близьких стосунках.

Література:

1. Горюнова М. М., Стогній І. В. Форми звертання в англомовній та німецькомовній діловій кореспонденції. *Закарпатські філологічні студії*. 2022. Т. 1, № 25. С. 175–178. URL: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2022.25.1.32>
2. Bess of Hardwick's letters. URL: <https://www.bessofhardwick.org/>
3. Biber, D.; Johanson, G.; Leech, G.; Conrad, S.; Finegan, E. Longman Grammar of Spoken and Written English. London : Pearson Education Limited, 1999. 1204 p.